

PEPE CARREIRO PRESENTA

Os Bolechas quieren saber...

como aforrar auga

GOBIERNO
DE ESPAÑA

MINISTERIO
DE AGRICULTURA, ALIMENTACIÓN
Y MEDIO AMBIENTE

CONFEDERACIÓN
HIDROGRÁFICA
DEL MIÑO-SIL

Carlos

Loli

Pili

Braulio

Sonia

Tatá

Chispa

GOBIERNO
DE ESPAÑA

MINISTERIO
DE AGRICULTURA, ALIMENTACIÓN
Y MEDIO AMBIENTE

CONFEDERACIÓN
HIDROGRÁFICA
DEL MIÑO-SIL

PEPE CARREIRO

PRESENTA

Os Bolechas *queren saber...* como aforrar auga

Edicións A NOSA TERRA

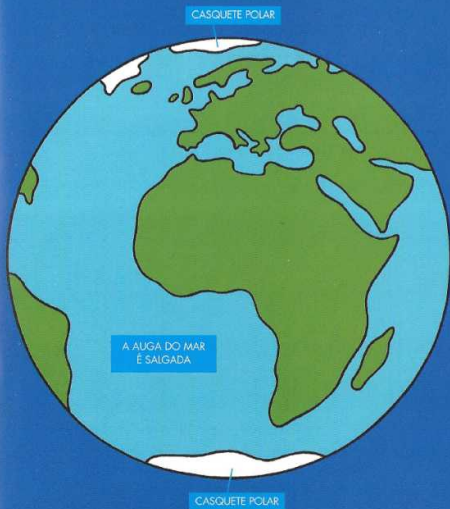

Os Bolechas queren saber como aforrar auga. Quen deixou aberta a billa do cuarto de baño? Coa billa aberta **malgástanse** moitos litros!

Cada litro que gastamos de máis é un litro que perde a Terra.

ESTE É UN LITRO
DE AUGA

Non toda a auga que hai na Terra vale para consumir. Só nos vale a auga **doce** que vén dos ríos, dos lagos ou das augas subterráneas, que é a que chega ás billas das nosas casas.

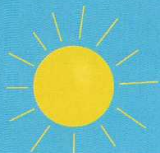
A auga do mar non vale, porque é **salgada**. Para a consumir, teríamos que desalgala antes.

A dos casquetes polares tampouco vale, porque é auga doce **xeada**.

6

1. A auga do mar evapórase coa calor do sol

2. Fórmanse as nubes

DEPURADORA

CANALIZACIÓN DE
AUGAS RESIDUAIS

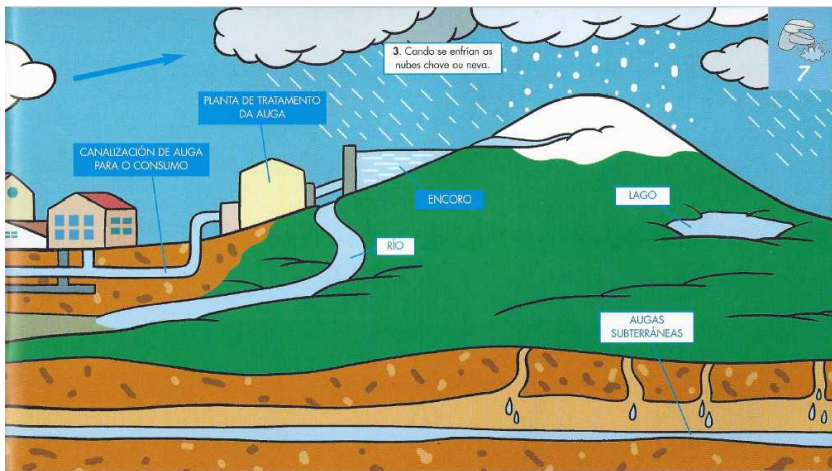

A auga que consumimos volve ao mar, ás nubes, aos encoros... até que a consumimos outra vez. Por iso temos que devolve-la limpa.

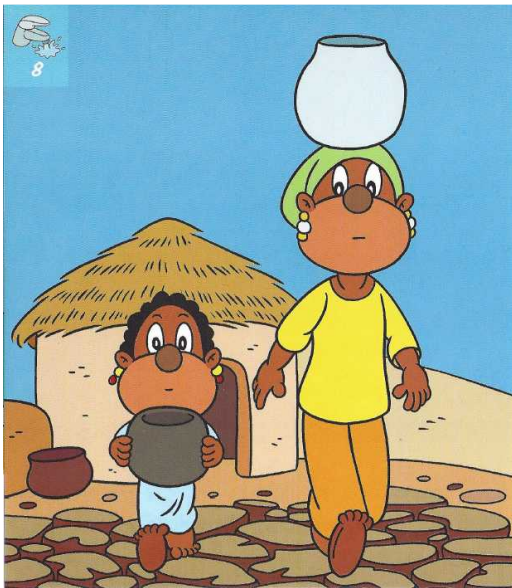
As augas residuais son as que veñen da cociña, do vóter, do lavabo, da ducha, etc. É a auga usada.

A auga do mar e a auga doce están unidas polo **ciclo da auga**. A auga do mar evapórase coa calor do sol e forma as nubes. Ao se enfriaren as nubes, chove ou neva. **A auga da chuvia e a da neve é doce.**

Esta auga doce vai aos **ríos**, aos **lagos** e ás **augas subterráneas**: de aí vén a auga das nosas casas. As augas **residuais** van ao mar, pero pasan antes por unha **depuradora**. E o ciclo da auga comeza outra vez.

80 litros de auga por
persoa ao día abundan.
Esta cantidade chega para
beber, lavarse, cociñar,
etc. Non precisamos máis.
**En Galicia, en cambio,
consumimos case o
duplo: 143 litros por
persoa.**

Mentres, nos países con
seca, só poden consumir
25 litros ao día por
persoa. E ás veces é
auga sen sanear, que
produce enfermidades.

Para lavarnos, ducharnos, beber, cociñar, no váter... os galegos e galegas gastamos **cada día 63 litros máis dos necesarios:**

A auga non a usamos só nas casas. Tamén a usan os **agricultores** para regaren os cultivos.

Os agricultores teñen que **depurar** as augas residuais antes de as verter, porque poden levar restos de produtos químicos. Se non as depuran, contaminan as augas onde verten: ríos, augas subterráneas, lagoas ou o mar.

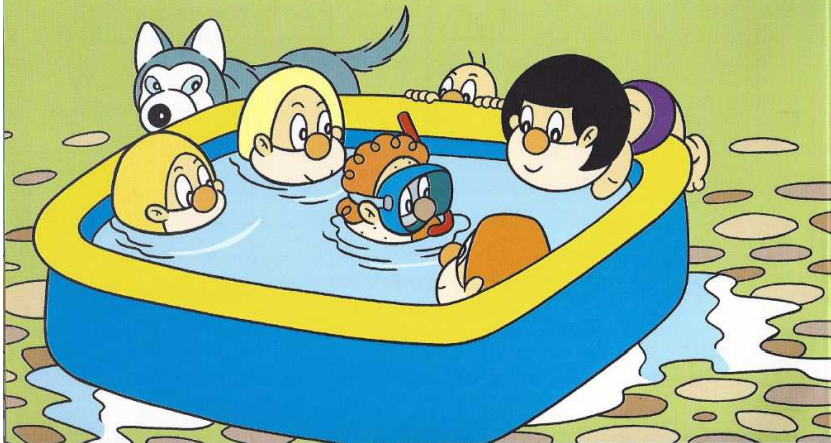

AS AUGAS RESIDUAIS DAS FÁBRICAS
E DA AGRICULTURA VÉRTENSE
HABITUALMENTE NOS RÍOS.

A auga tamén se
usa na **industria**.
As augas residuais
que producen as
fábricas teñen
tamén que ser
depuradas antes de
as verter.

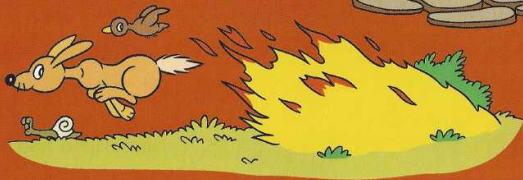
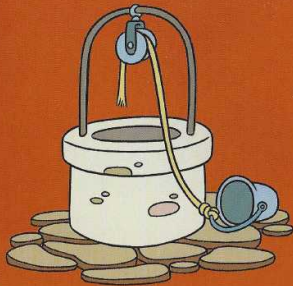
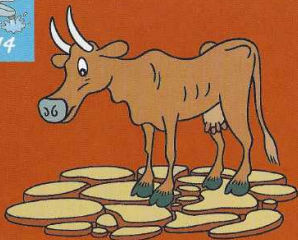

No **lecer** tamén gastamos moita auga: nas piscinas, nos parques acuáticos ou na rega de campos deportivos.

Non só os humanos necesitamos a auga para vivir. Os **animais** e as **plantas** tamén a necesitan. Eles non teñen piscinas, nin fábricas, nin cultivan os campos, nin cociñan, nin se duchan, mais sen auga non viven. **Somos moitos a consumir a auga doce da Terra.**

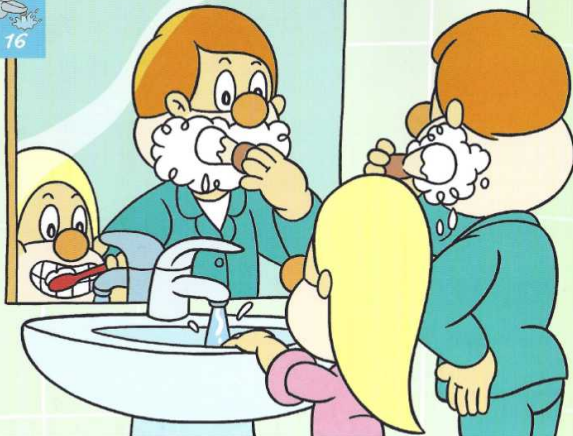

A Terra pode secar, se consumimos máis auga da que hai. Isto é un problema para todos nós e tamén para os animais e as plantas. Porque secan pozos, ríos, fontes; desaparecen pastos; arden montes...

Para que a terra non seque e a auga chegue para todos, podemos facer unha cousa: **aforrar auga**. É a mellor solución. E todos podemos axudar! **Cada un de nós**, na nosa casa, podemos aforrar uns cantos litros cada día. Entre todos, aforraremos moitísimos litros.

SE PECHAMOS A BILLA MENTRES
CEPILLAMOS OS DENTES, AFORRAMOS
UNS 10 LITROS DE AUGA.

Hai moitas maneiras de aforrarmos auga na casa. Por exemplo, pechando a billa, cando nos cepillamos os dentes ou se afeita papá.

Porque con ela aberta **malgastamos 12 litros por minuto:**

Para encher a bañeira precisamos **200 litros**. Duchándonos, gastamos só **50**. Logo, bañándonos **malgastamos 150 litros**:

AS CISTERNAS DE CARGA DUPLA, GASTAN MENOS AUGA.

CUNHA BOTELLA, ENTRA MENOS AUGA NA CISTERNA. A BOTELLA TEN QUE ESTAR CHEA, PARA QUE NON ABOIE.

Cada vez que tiramos da cisterna, gastamos **10 litros** de auga. Podemos aforrar até **4 litros**, se metemos nela unha botella. Sen este truco, **malgastamos 6 litros cada vez:**

A lavadora gasta até **90 litros** e o lavavaixelas **30**, cada vez que os pomos a funcionar. Para non malgastar auga, debemos pór as máquinas a funcionar só cando estean cheas.

PARA LAVAR OS ALIMENTOS,
TAMÉN DEBEMOS PECHAR O
VERTEDEIRO CUN TAPÓN.

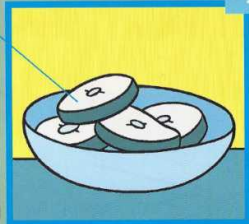
Pili está a lavar a louza coa billa aberta. Se pechase o vertedeiro cun tapón, aforraría moita auga. Coa billa aberta **malgasta uns 115 litros:**

OS ALIMENTOS PÓDENSE
DESCONXELAR AO AIRE OU NO
FRIGORÍFICO.

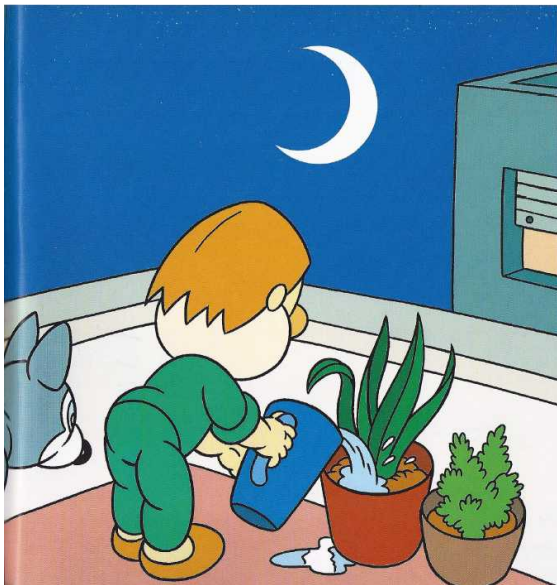
Papá Bolechas está a **desconxelar** o peixe no vertedeiro da cociña, pero así **malgasta uns 15 litros de auga**:
Os alimentos conxelados é mellor deixalos a desconxelar eles sós.

CANDO A AUGA DA NEVEIRA
ARREFRÍA MOITO, PÍLL BÓTALLE AUGA
DA BILLA, PARA QUE LLE SENTE BEN
NA BARRIGA.

Moitas veces deixamos correr a auga para que refresque, pero así gastamos moita. É mellor termos unha botella a arrefriar na neveira. E se arrefría moito, podemos mesturala coa da billa.

Carlos rega as plantas de noite, para que non se **evapore** a auga do testo. Porque de noite e pola mañá cedo baixa a temperatura. Polo día a auga evapórase coa calor. Desta maneira, Carlos aforra auga.

Hai un truco para aforrar agua que podemos usar na nosa casa:
pechar un pouquiño a chave de paso, para que saia menos cantidade
 polas billas.

Polas billas
avariadas vaise
moita auga.
Pinga a pinga,
unha billa que
non peche ben
pode perder **até**
5.000 litros ao
ano.

Pili sabe
fontanaría e
amaña as billas
todas da casa,
para que non
perdan nin unha
gota.

A **auga residual** das casas vai polos canos ao mar. Para que esta auga residual non o contamine, non debemos verter lixo nin produtos contaminantes polos desaugadoiros. Porque os peixes, as plantas e os microorganismos que viven no mar necesitan augas limpas para viviren.

AS DEPURADORAS PURIFICAN A AUGA RESIDUAL ANTES DE A VERTER NO MAR, PERO NON PODEN PURIFICALA TOTALMENTE, SE VÉN CONTAMINADA.

NON DEBEMOS BOTAR LIXO,
NIN LIXIVIA, NIN ACEITE, NIN
MEDICAMENTOS POLOS
DESAUGADOIROS DA CASA.

Os Bolechas xa saben como aforrar auga. Agora teñen que pór en práctica todos os días os consellos que vimos neste libro. Tatá xa comezou, pechando a billa do lavabo.

Lembra:

A auga que consumimos volve ao mar, do mar ás nubes, das nubes aos encoros... até que a consumimos outra vez. Por iso temos que devolvela limpa.

En Galicia gastamos **143 litros de auga ao día por persoa**. A **Organización Mundial da Saúde** di que 80 litros de auga por persoa ao día son suficientes.

En moitos países cada persoa consume só 25 litros de auga ao día por causa da seca. E en moitos casos, é auga sen sanear.

Somos moitos a consumir a auga doce que hai na Terra: nós, os animais e as plantas.

A **seca da Terra** ten consecuencias moi graves: non chove, secan os ríos, desaparecen os bosques e os pastos...

Para que a Terra non seque e a auga chegue para todos, **temos que aforrar auga.**

Todos podemos aforrar auga: na ducha, no lavabo, na bañeira, na cociña, na lavadora...

Os Bolechas

© PROMOCIÓN CULTURAIS GALEGAS, S. A.

Deseño da colección, texto e debuxos
de Pepe Carreira

ISBN 978-84-8341-456-9

D.L.: VG 221-2010

Impresión e acabamento:
Norprint Artes Gráficas, S. A.

Libros publicados na colección **OS BOLECHAS:**

Os Bolechas lavan o can
Os Bolechas xogan ás escondidas
Os Bolechas van ao cine
Os Bolechas fan maxia
Os Bolechas van ao médico
Os Bolechas van ao supermercado
Os Bolechas van de excursión
Os Bolechas van á praia
Os Bolechas van pola rúa
Os Bolechas teñen medo
Os Bolechas xogan co ordenador
Os Bolechas van mercar roupa
Os Bolechas cortan o pelo
Os Bolechas van ao circo
Os Bolechas van á aldea
Os Bolechas van á piscina
Os Bolechas van de acampada
Os Bolechas van a un cumpreanos
Os Bolechas van de pesca
Os Bolechas teñen gato
Os Bolechas fan pis
Os Bolechas fan un carro
Os Bolechas están namorados
Os Bolechas perderon o can
Os Bolechas van ao parque de atraccións
Os Bolechas van á hamburguesería
Os Bolechas xogan ao baloncesto
Os Bolechas pelexan cunha avés
Os Bolechas van a un festival
Os Bolechas van en caravana
Os Bolechas rifan no cuarto de baño

Os Bolechas teñen unha curmá

Libros publicados na colección **OS BOLECHAS queren saber...:**

que é o aire
que é a enerxía
que é a auga
que é o lixo
que é o solo
como é un parque de bombeiros
como é a policía local
como é unha biblioteca
como é un acuario
como é un castro
como é un día de escola
educación viaria
como nacemos
como se fai a televisión
como se fai o cinema
como se fan debuxos animados
como se cría un xato
como producir menos lixo
como son os xogos olímpicos e paralímpicos
como é a praza
como é a Patata de Galicia
como é o noso Patrimonio Cultural
que se bota no contedor amarelo
como se fai un libro
como é un viveiro de plantas
como vivía a xente da aldea
como vivían no castro do Trega
a orixe dos nomes dos lugares
como é un porto

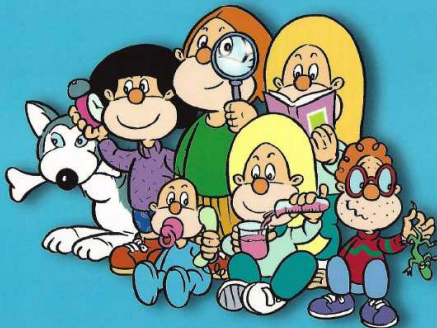

GOBIERNO
DE ESPAÑA

MINISTERIO
DE AGRICULTURA, ALIMENTACIÓN
Y MEDIO AMBIENTE

CONFEDERACIÓN
HIDROGRÁFICA
DEL MUÑO-SIL

Os Bolechas *queren saber...*

É UNHA COLECCIÓN DE
Edicións A NOSA TERRA